

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

26. An Indulgentia concessa imagini, Rosario, Numismati, & similibus
pereat, fractis illis, vel detritis? Et notatur Indulgentias definere esse per
revocationem cocedentis. Et an privilegia Bullae ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Igitur applicatio illa, seu designatio Indulgentiarum est tantum conditio, non autem causa Indulgentiæ. Ita et Cardinali Lugo Gobat num. 384. Sed ego inuenio hæc omnia, præter Gobat. & Lugum, docuisse Patrem Americum in *Cursu Theologico*, tom. 8. *dispur. 20. sect. 6. n. 144.* ubi sic ait: Dices, sæpè Laicus Indulgentiam sibi à Pontifice concessam alteri communicat: non potest autem illam alteri communicare, nisi, cum illa simul à Pontifice acciperet potestatem eam communicandi: ergo de facto hæc potestas delegatur Laico. Respondetur distinguendo maiorem: communicat illam authoritatue, nego, per modum cuiusdam conditionis, qua posita, Pontifex ipse Indulgentiam applicat, concedo. Quando igitur Laicus Indulgentias à Pontifice obtinet, ut eas possit aliis etiam communicare, non accipit à Pontifice authoritatem Indulgentias concedendi, sed solum se habet vt conditio, qua posita Pontifex easdem Indulgentias ad alios etiam extendit. Ergo pacto noui Prouinciales Procuratores cum à Pontifice Indulgentias accipiunt, aliis communicant. Ita Americus.

1. Nota hic obiter, quod vni eisdemque imagini, Grano, &c. plures, & diuersæ benedictiones applicare possunt. Ita Quintanaducenas *vbi supra*.

RESOL. XXVI.

De Indulgentia concessa Imagini, Rosario, Numismati & similibus percat, fractis illis, vel detritis?

Et notatur Indulgentias desinere esse per reuocationem concedentis.

Et an privilegia Bullæ Cruciatæ, & similia que conferuntur sub obligatione onerosa, ex parte recipientis, non possint, nisi subsistente, eaque urgente causa, reuocari, &c?

Observatum, quod de facto Indulgentia non cessant, donec earum reuocatio legitime promulgetur.

Maior difficultas est, an sit etiam necessarium, ut ipsa actibus initiis reuocationis perueniat ad aures Indulgentiam possidentis.

Item est dicendum de dispensatione votorum, &c. Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 10.

Alii sunt curiosi, & quotidie in praxi possunt accidere; vnde ego alibi, circa prædicta, alia addidi ex Gobat *de indulgent. part. 2. cap. 14. q. 37. num. 310.* Verum reor rem gratam Lectoribus facere si de aduocac ea, quæ etiam obseruat Dicastrillus *de Sacram. tom. 2. tract. 9. disp. 1. dub. 7. num. 121.* sic itaque aliter; Maior difficultas esse potest de indulgentia concessa alicui imagini, cuius pars, vel contracta, vel detrita est, an tunc permaneat indulgentia in qua reuocatur, si contractio; vel detritio non sit enormis, sed adeo parua vt adhuc censetur absolute eadem imago permanere, etiamsi quod detritum, vel contractum est, de nouo, aut aliter instaretur, manere indulgentiam; quia censetur moraliter eadem imago. Si vero fractio, aut detritio sit adeo enormis, verbi gratia, si sit ita caput, aut pars magna corporis frangatur, & omnino destruat, tunc non manebit indulgentia; quia non manet imago; & si iterum reficiatur absolute, & consuetudo alia imago, sicut Ecclesia maiori ex parte est tota simul iuxta dicta loco notato de sacrificio Missæ. Si vero illa imago paulatim deteratur, & reficiatur, vt si vna die pars manus, & illa reponatur, etiam de nouo facta; alia die vnus pes, alia pars aliqua facta, aut barba, aut vnus oculus, ita ut statim sigillatim reparentur, tunc etiamsi decursu temporis tota imago esset mutata, ita ut nihil maneat earum partium, quæ prius fuerant, adhuc censeri potest eandem imagi-

nem continuatione, & perseuerare Indulgentiam, perinde atque de Ecclesia diximus hic, & loco notato, censeri eandem Ecclesiam continuatione, quando paulatim diruitur, & reparatur, tunc ergo propter continuationem semper censetur consecratio manere, manebit indulgentia.

2. Ex hac doctrina Philosophari etiam possumus in granis, Rosariis, numismatis, & similibus; atque in primis, si Rosario per modum vnus toti integro concessa sit indulgentia, etiamsi aliqua pauca grana seu globuli pereant fractione, aut amissione, &c. & supponantur alia grana alterius Rosarij, adhuc puto manere indulgentiam, censetur enim adhuc idem Rosarium. Imò etiam, si paulatim prædicto modo grana mutantur; potest enim censeri idem Rosarium continuatione, sicut dictum est de partibus Ecclesiæ, & dici solet etiam de aqua benedicta, quando paulatim præcedenti benedicta sufficit aliquid aquæ alterius non benedictæ, vt obiter, & per occasionem diximus *rr. 4. disp. 7. dub. 10. n. 126. iuxta c. Quod in dubijs de consecr. Eccles. vel Altaris.*

3. Eadem ratione, quando singulis granis datur indulgentia, si forte contingat aliquod granum ex parte frangi, ita ut absolute censetur manere, manebit indulgentia. Quod si granum tale sit, vt possit particula, quæ semel deteritur, aut fractione tollitur, alia reparari, eodem modo philosophandum est, atque de toto Rosario.

4. Idem dictum puta de numismatis, in quibus illud etiam mihi videtur verum, licet annulus, seu armilla feruens ad suspendendam icunculam frangatur, adhuc manere indulgentiam, etiamsi, vel addatur noua Armilla, vel in ipso cyclo imaguncula aperiatur foramen pro illa suspendenda, adhuc enim censetur eadem.

5. Idem quoque in Rosario dictum puta, etiamsi linea, seu funiculus rumpatur; aut catena dissoluatur ex toto, vel ex parte, & grana inter se non habeant eundem ordinem, quando iterum in funiculum inferuntur; id enim totum non tollit quin verè, & secundum moralem estimationem sit idem Rosarium. Hucusque Dicastrillus, sed in casibus contingentibus ne deseras videre Gobat *vbi supra*.

6. Notandum est hic obiter, indulgentias desinere esse per reuocationem concedentis, tandiu enim durant, quandiu concedens voluerit durare. Vnde superior potest non solum valde, sed etiam licite per se loquendo indulgentias pro suo arbitrio reuocare; sunt enim, per se loquendo, beneficium gratuitatum, tum in fieri, tum in conseruari.

7. Dixi per se loquendo; nam per accidens fieri potest, vt saltem licite non reuocet, nisi causa exigens subsistat. Sic multi viri graues dicunt, privilegia Bullæ Cruciatæ, & similia, quæ conferuntur sub obligatione onerosa ex parte recipientis, non posse nisi subsistente, eaque urgente causa, reuocari, nimirum quia ex parte recipientis fuit aliquod onus susceptum, & exhibitum, scilicet ex parte particularium recipientium Bullas soluta cleemolyna, & ex parte Regis Hispaniarum, ad cuius petitionem confertur, sustentatio trirremium, seu classium, aliaque onera, & expensæ factæ in bonum reipublicæ Christianæ. Vnde istæ indulgentiæ conceduntur quasi per modum contractus; item si conferens indulgentias spontè iuret se illas non reuocaturum sine causa, non poterit sine causa reuocare, Legatur Suarius *lib. 8. de legibus cap. 37. num. 5. & 6.* ex communi sententia probat, privilegium datum per contractum onerosum, & remuneratum, esse irrevocabile.

8. Obserua tamen, quod de facto indulgentiæ non cessant, donec earum reuocatio legitime promulgetur, vt ad notitiam eorum, quibus concessæ sunt, moraliter peruenire

Sup. hoc in to. 2. tr. 4. ex lara doctrina Ref. 3. §. Sed proflus, ante mediū, vers. El ex- plo cta. & cursum in alio § eius nor.

Sup. conten- to in hoc, & duobus §§. seqq. sup. in tr. 3. Ref. 1. latè à §. Sed si aliquis.

N A
inia
L. IV. V
III

peruenire valeat. Est communis sententia Doctorum. Ratio, quia non præsumitur aliter Pontificem indulgentias reuocare, quam soleat alias gratias, & indulta.

9. Maior Difficultas est, an sit etiam necessarium, vt ipsa actualis notitia reuocationis perueniat ad aures indulgentiam possidentis? Inclinat Filliuc. *c. 9. quæst. 8. dist. 3.* pro quo etiam citat Nauarrum, & Cordubam. Quam opinionem piam, & fauorabilem, quamuis incertam, putat Suarez.

10. Mihi verò probabilis est quando cum indulgentia sunt coniuncta alia priuilegia, vt nimirum possit cum indulgentiam lucraturò dispensari in votis, absolui à censuris, & casibus reſeruaſis. Secus quando cum indulgentia non sunt coniuncta huiusmodi priuilegia. Ratio prioris est, nam ea voluntas præsumenda est in Pontifice, quæ sit magis fauorabilis salutis animarum: talis est voluntas non reuocandi indulgentiam; cum qua sunt coniuncta hæc priuilegia, nisi postquam reuocatio peruenit ad notitiam eius, cui indulgentia concessa est. Maior probatur: nam semper in reuocatione priuilegiorum præsumitur Pontifex nolle obesse animarum salutem. Minor constat: quia magnum esset onus, si postquam aliquis suam confessionem fecit, & à peccatis, & censuris bona fide absolutus est antequam notitiam habuerit reuocationis indulgentiarum debeat confessionem repetere. Idem dicendum erit de dispensatione votorum. Ratio posterioris est: quia quando indulgentia non habet talia priuilegia annexa, nullum est periculum animarum, si illa cesset, antequam eius reuocatio perueniat ad notitiam eius, cui concessa fuit. Et hæc omnia docet Amicus in *curſu Theol. tom. 8. disp. 10. sect. 10. num. 292.* & Dicaſtill. *vbi ſup. disp. 2. dub. 20. num. 273. & 278. cum ſequenti.*

RESOL. XXVII.

An orbiculi benedicti, qui Agnus Dei vocantur, si ita fracti sunt, & compressi, vt ceræ Imago non videatur, sed tantum remaneat sola materia, adhuc retineant Indulgentias? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Ref. 7.

§. 1. **C**Asus est curiosus, & ad illum sic responderet Dicaſtillus *de Sacramentis, tom. 2. tr. 9. disp. 1. dub. 7. num. 127.* Mihi videtur in primis Sanctitatem ceræ perseuerare; Sanctitas enim illius ceræ absolute consistit in materia ritè facta, & à Pontifice benedicta, idque declarat factis fidelium vsus, qui vel minimam partem illius ceræ religioſè colunt, & seruant, id quod nec Pontifices ignorant, nec ceteri Prælati; atque adeo communis omnium sensus esse videtur, intentionem Pontificis in iis ceris benedicendis materiam potius legitime factam respicere, quam figuram, omitto alia argumenta, quæ suppetebant, hoc enim sufficit.

2. Hinc vero colligere quis posset, diuisa in partes vna tali ceræ, quamlibet partem habere gratiam, seu indulgentiam, quia in vnaquaque parte seruatur integra Sanctitas seu ratio venerandi illam, atque adeo indulgentia: Nihilominus dicendum potius est indulgentiam non multiplicari, aut (quod idem est) in singulis partibus manere; cuius rei ratio à priori non potest esse alia quam intentio Pontificis, qui non videtur (nisi aliud explicet) id voluisse; si enim id voluisset ex causa iusta, quæ posset occurrere, multiplicaretur indulgentia. Porro id non intendere de facto, quando benedicit illos orbiculos, probari potest, quia nullum est argumentum probans intendere, quod enim affertur de Sanctitate in quavis particula existente,

non probat. Nam inde sequeretur pro cuiusque voluntate diuidendo particulas multiplicari indulgentias, & vileſceret æſtimatio illarum. Item argumentum à multiplicatione benedictionis non probat pro multiplicatione indulgentiarum. Multo enim facilius conceduntur benedictiones, quam Indulgentia. Nam ipsi orbiculi omnes censentur, & sunt benedicti, & non omnibus collata est indulgentia, & merito, qui non per illam multitudinem, & multiplicationem benedictionum, sed per multitudinem, & facilitatem indulgentiarum, vileſcent clauſe Eccleſiæ, & contemuntur indulgentiæ sic facile collate, id quod mouit Pontifices ad plures indulgentias reuocandas. Omitto alias rationes. Satis est ad negandum quod non sit efficax ratio concedendi eam multiplicationem. Hucusque Dicaſtillus.

RESOL. XXVIII.

An quis lucretur Indulgentiam cum Medallia seu grana benedictio nullo accepto?

Et vtrum, si reperiam Medalliam, quam amiseram, perat Indulgentia ſecundi Numismatis à me deputari in locum primi.

Et an in hac deputatione, & applicatione Indulgentia non sit opus quidquam loqui, aut aliud ſignum externum adhibere, &c? Ex part. 11. tract. 2. & Misc. Ref. 50.

§. 1. **A**ſſertuam ſententiam docui in part. 10. *tract. 16. * reſol. 2.* nixus auctoritate Petri Marchantij; nunc autem inuenio hanc ſententiam docere etiam Sanctarellum *de Indulgentiis, cap. 15. dubitat. 3.* vbi sic ait: [Se alcuno trocaſſe vna Corona benedicta, & la diceſſe, guadagni l'Indulgentia conſeſſa à detta Corona? Riſpondo. Deue coſtituir diligenza in trouar il Padrone, ma non trouandolo, può con buona conſcienza tener quella Corona & le medaglie, & grani benedetti, che in eſſa vi ſono, & guadagnare l'Indulgentia conſeſſa à quella Corona, perche nella Bolla del Papa ſi dice, che chi hauera quella Corona, & la diuà, guadagni indulgentia plenaria, Hieron. Gratian. *de Indulgentiis, part. 1. cap. 15.* Parimente guadagnara l'Indulgentia colui, che hà vna Medaglia benedetta preſtaagli da vn'altra.] Ita ille, qui citat Pinellum *de Indulgentiis, cap. 11.*

2. Idem etiam docet doctus & amiciffimus Petrus Gobat *de Indulgentiis, part. 2. cap. 13. quæſt. 3. num. 378.* sic afferens; Cum Religioſis debeat abesse meum ac tuum, frigidum illud verbum, & quidquid malorum est, in vitam noſtram inuehens, S. Chryſoſt. *Orat. de S. Philogonio*; Religioſi autem æquè ac ceteri, poſſunt fieri compotes Indulgentiarum, rebus piis conſeſſarum, cuius est nil intereſſe, ſiue illud numiſma ſit tuum, ſiue alienum.

3. Quare ſi tibi ſuum Roſarium quiſpiam commoderet, æquè poteris indulgentiis illi adherentibus gaudere, ac dominus Roſarij. Et ita nominatim declaratur in indulgentiis quinque Sanctorum §. 13. *Vnde absolute infer Sanctarellum loco citato, ex Hieron. Gratiano tibi obuenturas mei Roſarij indulgentias, ſi illud à me amiſſum reperisti, & orando percurristi.*

4. Obſeruo autem, inter formulas Indulgentiarum quoad præſens inſtitutum, hoc diſcrimen, quod in formulis, quibus Pontifices erogant Indulgentias ad inſtantiã alicuius perſonæ, aut honorem alicuius particularis Sancti, conſueuerint exprimeret hanc facultatem, quod ſcilicet ſic perinde ſeu quis aliena, ſeu propria re vtatur, ſicuti videbitur.